

Ameerika lapsed teavad oma õigusi

Olin alati arvanud, et lapsed on ikka lapses, olenemata nende rahvusest. Ameerika lastelaagris töötanud kolme kuu jooksul veendusin aga, et erinevas ühiskonnas kasvanud ja teistsugust kasvatust tunda saanud lapsed võivad erineda nagu õõ ja päev.

USA lapsed teavad väga hästi, kuidas kasutada ära selles riigis ülimaks tunnustatud demokraatlikku vabadust ja inimõigusi, mille austamises minnakse vahel absurdini.

Ära jää lapsega kahekesi

Juba enne laagri algust hoiatati mind kui kasvatajat: ärge jääge kunagi lapsega kahekesi. Kui sul on vaja temaga nelja silma all rääkida, tee seda ikkagi kellegi vaateväljas. Vastasel korral võib laps, kui sa talle ei meeldi, hiljem välja mõelda, et sa löid teda või ahistasid seksuaalselt. Ettevaatus pole asjatu, sest Ameerikas usutakse pigem last kui täiskasvanut. Kohtus on peaaegu võimatu selgeks teha, mis tegelikult juhtus.

Samuti soovitati kasvatajail hoiduda füüsilisest kontaktist lastega. Seda oli raske teha, sest lapsed rippusid ise kogu aeg kasvatajate küljes.

Ameerika lapsed teavad seksist peaaegu kõike ja neil on väga arenenud kujutlusvõime. Sestap polnud imeks panna, kui 12-aastane poiss teatas mesimagusal häälel, pooleldi naljaga endast mõned aastad vanemale kasvatajale: "Tule siia, *baby*, veedame koos

Reporter

Marika Raiski

Marika Raiski töötas suvel kasvatajana Ameerika Ühendriikides, Chicago lähedal asuvas Centerville Millsi lastelaagris.

mõnusalt aega." Muuseas päris ta, kas kasvataja ikka on 12-aastasega suudelnud ja ... maganud.

Kui mõni laagrilaps oli kasvatajasse tõsiselt kiindunud, rääkis ta kõigile, et kasvataja on tema pruut või peigmees. Laagrist vallandati näiteks üks kasvatajaabi (14-aastane ameerika tüdruk), kes läks 12-aastase laagripoisiga öösel kohtingule, mis oli muidugi rangelt keelatud. Poiss ja tüdruk vahetasid vaid kaks musit, kuid poiss rääkis hiljem, et oli kasvatajaabiga vahekorras.

Silma tuli peal hoida ka laagrilaste omavahelistel suhetel, sest juba 8–9-aastased tüdrukud olid vahel "poistehullud" ja kippusid kõiki asju ainult poistega koos tegema.

Ameerika ühiskonnas levinud vabakasvatust kogenud lapsed ei kuula sa-

Lastelaagris tuli kasvatada väga erinevaid lapsi — õnnelikud ameerika tüdrukud pärast meelelut mudavõistlust.

MARIKA RAISKI

geli täiskasvanute sõna ega oska ka oma eakaaslastega arvestada. Oma isiklikku vabadust peab mõni laps nii kalliks, et teistele järeleandmine tundub talle juba tema õiguste rikkumisena. Seetõttu oli laagris raske leida ühist tegevust, mida kõik oleksid tahtnud teha. Jutust, et kui me teeme täna midagi, mida tahab teha enamus rühmast ja homme seda, mida tahad teha sina, ei olnud eriti kasu. Vastus oli ikka üks: "Mina tahan seda kohe teha!"

Raskusi tekkis vahel ka distsipliiniga. Laagrilapsed saadi tihtipeale laagridirektoriitki kuulama ainult ähvardus-

te saatel piirata nende suplusaga või panna nad midagi koristama.

Kui üks tüdruk varastas ära teise taskulambi ja me selle lõpuks kätte saime, ütles ta oma teo põhjenduseks, et "see tüdruk on lihtsalt liiga ülbe ja ta on ise süüdi, et ma tema taskulambi ära võtsin". Samuti leidsid mõned mustanahalised vanemad tüdrukud, et nooremad laagrilapsed lihtsalt teenivad vahel füüsilise karistuse ära.

Üks tüdruk, kes ei armastanud õhtuse laagrikoristuse ajal prahti üles korjata, leidis, et see on minu töö, sest mina saavat selle eest palka, mitte tema.

Laste liikumis- ja tegevustahe oli väga erinev. Mõned tahtsid kõike teha, teised mitte midagi. Suurlinnade (New York, Cleveland) lapsed, kes olid harjunud televiisori taga istuma ja ennast mitte eriti liigutama, püüdsid tihtipeale füüsilisest tegevusest kõrvale hiilida. Kaunile kose- või metsamatkale oleks nii mõnigi eelistanud televiisori vaatamist. Tegevusest pääsemiseks suunduti arstikabinetti või tualetti. Mõne lapse puhul tuli neid kärke lõpuks lihtsalt piirata.

Järeleandmise hind

Ameerika on suur ja lai ning üks lastel annab sedagi tundma õppida. Siiski panid laste küsimused kasvatajate kodumaade kohta vahel jahmatama. Paljud lapsed ei suutnud uskuda, et nende kasvataja on teiselt maalt ja koguni teiselt mandrilt ning et ta räägib teist keelt. Kasvataja emakeele kohta küsiti vahel, et mitu aastat ta on seda õppinud. Samuti tunti huvi, kas meil on juba olemas televiisorid ja arvutid.

Kui sa neilt uurisid Ameerika Ühendriikides elavate inimeste arvu, jäid nad vastuse võlgu või siis mõni pakkus rahvastiku arvaks nii umbes üks miljon.

Laagri kasvatusstiilik oli järeleandmine. Sageli mindi sellega liiale. Kui pahandust teinud laagrilapsele anti pidevalt järele, leidsid ka teised, et neil on õigus ulakust teha.